

Až tedy přijde, tu, prosím, si nechťj ulevit v slzách,
 vyplytváš-li je snad, budeš jich maličko mít.
 Kudy cesta má véde, to vůbec ti nebude známo;
 císař totiž red má všude své vyzvědače.
 Na tom, že list můj je kusý a chybí na něm mé jméno,
 císař jen vinnu má, jeho se bojí můj list.
 Bojí se, kdyby byl spatřen, že by se ocitl v ohni,
 nebo že za své by vzal rukama roztrhaný.
 Obvyklý aby však nechýběl konec, tu stojí v něm „Zdráv buď“,
 či ještě odvažněji: „Zdráv buď, Nasone můj.“

Hildeberty, zvaný podle svého rodiště z Lavardinu, se latinsky nazývá Cenomannensis podle kláštera du Mans, kde působil jako učitel. Pokládá se za jednoho z nejvýznamnějších středolatiniských básníků. Dokázal dokonale ovládnout techniku latinského hexamernu a elegického disticha. Z jeho tematiky ve lice ríznorodé tvorby přinášíme typicky středověký nářek.

O ÚPADKU TOHOTO SVĚTA

Nedávno byl jsem bohat a obklopen přáteli mnoha,
 dlouho se na mne smály šťastného osudu dny.
 Ceres, arkadský blůh a Bakhus mi plnili štědře
 obilím, dobytken, vínem stodoly, stáje a sklep.
 Zahrada, služby a včely mi ovocem, koberci, medem
 hostiny, dům a hrnce bohatě zásobily.
 Pravici tížily šperky a plody ovocné stromy,
 louky trávou a stáda mlékem zas oplývaly.
 Hojnost majetku, pokojný klid a přátelé četní
 poskytovali rozkoš, spánek a dostatek rad.
 Nač dál vypočítávat, co svědčí o šťastném stavu?
 Všechno dokazovalo, že mě vždy provází zdár.
 Přisahal bys, že to, co si přeji, mi bohové plní
 a že se odhaučily poměry neúspěch mít.
 Až jsem se dokonce divil, že jsi mi tak, šleščno, věrná,
 divil se, že jsi tak stálá, běžné jsi nestála přec.
 Často jsem říkal sám sobě: „Proč všechno se daří tak skvěle?
 Co tak velká hojnost majetku znamená as?“
 Běda mi! Na světě není kus věrnosti, stálosti žádné.
 Věci svou vřikavostí každého učí, čím jsou.
 Poměry lidské i lidí co chvíli převrací kostka,
 největší vzestup často sleduje nejlhubší pád.
 Nejistá náhoda řídí vše smrtelné; co není stálé,
 přímo už v sobě má dáno, nikdy že nebude stát.

Všechno, co dnes máš, mít nemusíš možná už zítra,
anebo o čem teď mluvíš, přestává právě být tvým.
Takto si Štěstěna hraje a nenechá vládaře dlouho
zpujpnými být či zase otroky ohýbat hřbet.
Ta naše lstivá družka je jenom svým vrtochlím věrná,
věcnou přítěž nám nedá, bez konce nesoouží nás.
Štěstěna kdys svým veselým smíchem mě oblažovala,
pak však změnila tvář svou, nyní ji zahalil mrak,
jako by chtěla přinést mně bídnému trvalou zkázu,
naději na všechnu radost dokonce odnesla pryč.
Rozená taškářka spláchna a spálila, zničila pole,
domy a vinice; nástroj: hřáky, oheň a mráz.
Nadto mi rovněž zbořila, střásala a zbavila síly
(nepřítel, vítr a nemoc!) stodoly, ovoce, brav.
K těmu pohromám přibyl ten nový a obřížný vrtan,
jenž jako konsul o práva připravil Cenomanny.
Pro dědy nečestné je, že zplodili zločinů strůjce,
byl jako Štěstěna lstivý, stejně kam vítr, tam plášt.
Ten, jenž vlasti je hanbou, když zákony spravedlnosti
hájí jsem, z vlasti mě vyšťval — takový stihl mě trest.
Vstoupím pak na loď, svůj život tak světlým divokým bouřím,
plachty se dnou a dvojí pomocí tažen je člun.
Přistav daleko byl, když moře silnější vítr
rozboural, do výše víchr hladinu zbrázdl a vzdul.
Vichřice sílí, smuší žene mou loď a ode dna vří
vhy; je nasáklá plachta, černá noc zakrývá den.
Nadějí bere vítr, svým vířením, příbojem moře,
obloha sršící ohněm, skály, jež běží nám vsříc.
Do křehké lodi snad celý svět se hněvivě opřel,
všechno, co uškodit může, je nyní nepřitelem.
Když tak vichřice zuří, když bledne i kapitán lodi,
ohromen, a má strach, že stane se potravou ryb,
v tu chvíli hlavý vír, jenž zvedá spoustu vod k hvězdám,
přihání k pevné zemi koráb, jenž nemá už záď.
Tak jsem, nešťastně šťasten, po zničení lodi se dostal
na břeh, ušel jsem větrům, výhrůžkám moře i skal.
Co je člověku dáno? Co po otci zákonně zdědil?
Čímpak se jako věnem pochlubit může ten bloud?

Člověku dáno je, že jak jde čas, všechno je horší,
vždy že se dočká dne, kdy tak či tak stihne ho smrt.
Člověku dáno je, že zrojí se nahý a nahý
k matce se vrátí a z jmění svého si nevezme nic.
Člověku dáno je, že změní se, zpráchniví v zemi,
že se, ubožák, v popel postupně rozpadne zas.
Takový úděl každého čeká a nic není jisté
tak jako to, že jinou odměnu nemůžeš chtít.
Věci a majetek půjčkou jsou jen, jen na čas ti slouží,
ráno bohatý budeš, večer pak budeš zas chud.
Věci se nenaučily, jak řídit se pokyny lidí,
nikdo jim nemůže přitknout právo, jak bez změny stát.
Bůh jim předepsal právo a držet se zákonů určil,
určil i stát, či se hybat, tak jak jim pokyne on.
Naráz, jednou a sám vše předvídal, sám všechno činil,
všechno pak dělá stejně, jako to předvídal kdys.
Činí, jak uznal, že činit se má, a bez práce vládně,
tvary, časem a místem, účelem rozlišuje.
Věcem určuje snahu růst, a i když je mění
podle zákonů skrytých, zůstává neměnný sám.
Neměnný sám, ač hýbá vším, se o choré lidi
stará a učí je tomu, do čeho naději klášt.
Smí-li se, Štěstěno, věřit, že zmůžeš co, vůbec že jsi tu,
on sám ti dal, co zmůžeš, i to, že existuješ.
Dovol mi, Štěstěno, říci, že lichořit, hrozit mi můžeš,
abych si naříkal, či se radoval, nedokážeš.
Ať na mě onen mocný a vldný zákon a věci
jednota naloží, co chce, patřit mu já budu vždy.